

РЕШЕНИЕ

№ 118

гр. Монтана, 05.05.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – МОНТАНА в публично заседание на двадесет и четвърти март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Аделина Тушева

при участието на секретаря Даниела Мл. Макавеева
като разгледа докладваното от Аделина Тушева Гражданско дело №
20211600100285 по описа за 2021 година

Производството е с правно основание чл. 422 от ГПК във връзка с чл. 430 от ТЗ и чл. 79 от ЗЗД.

Образувано е по предявени от хх“АД против ЕМ. Д. Н., ЕГН ***** искове с правно основание чл.422 ,ал.1 от ГПК вр.чл.415, ал.1, т.1 от ГПК-да бъде установено,че ответникът дължи на банката сумата от 76 988.62 лв.,от които 31 558.20 лв.-главница,ведно със законната лихва върху главницата, считано от 13.08.2020г. до окончателното изплащане;32 803.46 лв.-договорна лихва; 6 142.73 лв.-обезщетение за забава до датата на настъпване на изискуемостта; 6 364.23 лв.-обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта и 120.00 лв. разходи при изискуем кредит,за които е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 от ГПК по ч.гр.д. №303/2020г.по описа на РС-Берковица.

Твърди се от ищеца , че на 16.06.2008 г. бил сключен договор за кредит за текущо потребление по силата на който хххх” АД предоставила на кредитополучателя ЕМ. Д. Н. сумата от 40 000 лв. . Срокът за издължаване е бил 120 месеца.Твърди се,че банката е изпълнила задълженията си по договора за кредит, като е предоставила на кредитополучателя договорната сума. Кредитът е усвоен по сметката на Е Д.Н. при хххх”АД. Съгласно т.7 от договора за кредит, кредитополучателят заплаща лихва, формирана на базов лихвен процент за този вид кредит, определян периодично от кредитора и надбавка, която може да бъде намалена с отстъпка съгласно условията за ползване на преференциален лихвен процент по програма „хххх”. Към датата на сключване на договора БЛП е 5.94%, стандартна надбавка в размер на 1.56% процентни пункта или лихвения процент по кредита е общо 7.50%. Съгласно т.8 от договора за кредит ГПР по кредита е

8.13%, като може да бъде променян при препоставките, предвидени в общите условия, неразделна част от договора. Съгласно чл.19.1 от общите условия, при допусната забава в плащането на месечната вноска от деня, следващ определената в договора падежна дата, частта от вноската, представляваща главница се олихвява с договорената лихва ,увеличена с наказателна надбавка от 10 процентни пункта , а при допусната забава над 90 дни /чл.19.2 от ОУ/, остатъкът от кредита става предсрочно изискуем. Със сключването на договора за кредит, кредитополучателят е поел задължение да погасява разрешения му кредит с месечни вноски ,определени в договора и погасителен план към него, дължими на 15-то число на всеки месец. На датите на падежа 15.07.2011г.-16.08.2018г. обаче кредитополучателят не е заплатил 84 бр.месечни вноски, описани подробно в исковата молба, в общ размер на просрочените суми 64 361.66 лв., включващи главница и договорна лихва. Твърди се, че кредитът е осчетоводен като изискуем на 16.06.2018г.на основание настъпил краен падеж. На 14.08.2020г. банката в качеството си на заявител е поискала издаване на заповед за незабавно изпълнение по чл.417 от ГПК, като е образувано ч. гр. д. №303/2020 г. по описа на РС-Берковица. Издадена е заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист от 19.08.2020г. за следните суми:31 558.20лв.-главница,със законната лихва, считано от 13.08.2020г. до окончателното изплащане, 32 803.46 лв.– договорна лихва, 6 142.73 лв.– обезщетение за забава до датата на настъпване на изискуемостта, 6 364.23 лв.- обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта ,120 лв.разходи при изискуем кредит ,1 539.77 лв.държавна такса и 150 лв.юрисконсултско възнаграждение. Въз основа на издадените заповед за изпълнение и изпълнителен лист е образувано изпълнително дело № 2096/2020г.по описа на ЧСИ М.И След уведомление, че ответникът е депозирал писмено възражение в срок срещу издадената заповед за незабавно изпълнение, съдът е указал на банката,че може в едномесечен срок да предяви иск за установяване на вземането си. Предвид изложеното, моли да бъде признато за установено, че ответникът дължи на банката посочените суми по сключения между тях договор за текущо потребление от 16.06.2008г. и да осъди ответника да заплати на ищеца разноски по заповедното и по исковото производство.

По делото е депозирал отговор на исковата молба от ответника ЕМ. Д. Н., чрез пълномощник адв.В.Т.. Оспорват се изцяло по основание и размер предявените искове и изложените фактически твърдения в исковата молба. Релевира възражения за нищожност на договора за кредит за текущо потребление от 16.06.2008г. поради наличието на неравноправни клаузи в договора и общите условия за предоставяне на кредити за текущо потребление-чл.7 и чл.8 от договора и чл.7.1,чл.9.1 и чл.19.1 от общите условия. Счита, че тези клаузи не са индивидуално уговорени клаузи с ответника и на кредитополучателя не е дадена възможност да коментира тези уговорки преди подписване на договора, поради което те са неравноправни и тъй като не са уговорени индивидуално са нищожни. Релевира и възражение за недействителност на договора за кредит и ОУ на основание чл.14,ал.1 от ЗПК /отм./ по съображения, че не са изпълнени изискванията на чл.6,чл.7,т.4- 14 от ЗПК /отм./. Твърди, че при сключване на договора за потребителски кредит, същият не е имал минималното императивно определено съдържание по закон ,както е посочено в чл.7,т.6,т.7

и т.8 от ЗПК /отм./. Навежа възражение, че посочените в договора за кредит размери на договорни лихви влизат в противоречие и с добрите нрави , поради тяхната прекомерност. Счита, че процесният договор за кредит не би могъл да се прилага без неравноправните си клаузи , поради което е нищожен изцяло. Намира, че уговорената неиндивидуално в чл.7 от договора за кредита възможност за едностранно увеличаване на БЛП при необявени предварително и невключени в съдържанието на договора ясни правила за условията и методологията, при които този размер може да се променя, не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до неравнопоставеност. Намира, че всички коментирани клаузи по договора и ОУ не отговарят и на изискването за яснота и разбираемост. Моли да бъде обявена нищожността на договора за кредит за текущо потребление от 16.06.200г. и ОУ за предоставяне на кредит за текущо потребление по изложените съображения. Оспорва дължимостта и размера на претендираните месечни вноски с твърдения, че същите не съответстват нито на погасителния план по договора, нито на твърденията на ищеца в исковата молба. Оспорва и искове за обезщетение за забава .Счита за нищожна и клаузата по чл.19.1 от ОУ като неравноправна и неясна, доколкото е недопустимо забава в плащането да е основание за едностранно увеличение на договорната лихва. Счита и че такава претенция не е предявена в производството. Поддържа, че в случая е налице и анатоцизъм, доколкото е налице начисляване на лихва върху лихва от страна на ищеца. Оспорва изпадането в забава за сумите , предмет на производството. Счита,че представеното с исковата молба извлечение от счетоводни книги не е изготвено съобразно изискванията на закона и го оспорва досежно неговото съдържание. Навежда възражение за изтекла погасителна давност на задълженията за заплащане на процесните суми. Оспорва изцяло дължимостта на претендираните разходи по изискуем кредит в размер на 120 лв. Моли да бъдат отхвърлени така предявените искове. Претендира разноски и присъждане на адв.възнаграждение по реда на чл.38,ал.1,т.2 от ЗА.

Доказателствата по делото са писмени , като е прието заключение по съдебно-икономическа експертиза , след чиято преценка в тяхната взаимна връзка и логическо единство и въз основа на закона, съдът приема за установено следното:

Ищецът със заявление от 14.08.2020г. е поискал от компетентния РС Берковица да издаде срещу ответника заповед за незабавно изпълнение на парично задължение с основание дължими по договор за кредит за текущо потребление от 16.06.2008г. суми в размер на 31 558.20лв.-главница, ведно със законна лихва, считано от 13.08.2020г. до окончателното изплащане, 32 803.46 лв.– договорна лихва, 6 142.73 лв.– обезщетение за забава до датата на настъпване на изискуемостта, 6 364.23 лв.- обезщетение за забава след датата на настъпване на изискуемостта, 120 лв. разходи при изискуем кредит въз основа на извлечение от счетоводните книги на банката. По това заявление е образувано ч. гр. дело № 303/2020г. по описа на БРС, по което е издадена на 19.08.2020г. заповед за изпълнение и е уважено искането за незабавно изпълнение с издаване изпълнителен лист, получен от заявителя на 30.10.2020г. . След връчване на заповедта за изпълнение е подадено възражение по реда на чл. 414 от ГПК от ответника като длъжник , поради което и на

заявителя е указано да предяви иск за установяване на вземанията си. Исковете са предявени в срока по чл. 415, ал. 1 от ГПК, като за ищеца е налице правен интерес да установи по реда на чл. 422 от ГПК съществуването на вземанията си по издадената срещу ответника заповед за изпълнение, оспорена чрез подаване на възражение, поради което и предявените искове са допустими за разглеждане.

От събраните по делото писмени доказателства се установява следната фактическа обстановка:

На 16.06.2008г. в гр. С като банка кредитодател и ЕМ. Д. Н. от гр. Вършец е сключен договор, по силата на който е предоставен на кредитополучателя кредит в размер на 40 000 лева със срок на погасяване 120 месеца и договорена съгласно чл. 7 от договора възнаградителна лихва, формирана на базов лихвен процент за този вид кредит, определян периодично от кредитора и надбавка, която може да бъде намалена с отстъпка съгласно условията за ползване на преференциален лихвен процент по програма „xxxx. Към датата на сключване на договора БЛП е 5.94%, стандартна надбавка в размер на 1.56% процентни пункта или лихвеният процент по кредита е общо 7.50%. Съгласно т. 8 от договора за кредит ГПР по кредита е 8.13%, като може да бъде променян при препоставките, предвидени в общите условия, неразделна част от договора- чл. 12. В чл. 5 от договора е уговорено погасяването му на месечни вноски, съгласно погасителен план /Приложение № 1/. От приложения по делото погасителен план е видно, че за дата на усвояване на кредита е посочена 15.05.2008г. с дължима първа погасителна вноска на 15.06.2008г., очевидно несъответстваща на датата на сключване на договора на 16.06.2008г.. Според този погасителен план месечните вноски са в размер на 474.81 лева, включващи различни размери на главница и лихва, определящи ги като анюитетни вноски, като падежната дата на всяка вноска според чл. 6 от договора е 15-то число от месеца.

В чл.19.1 от общите условия е предвидено, че при допусната забава в плащането на месечната вноска, то от деня, следващ определената в договора падежна дата, частта от вноската, представляваща главница се олихвява с договорената лихва,увеличена с наказателна надбавка от 10 процентни пункта, а при допусната забава над 90 дни /чл.19.2 от ОУ/, остатъкът от кредита става предсрочно изискуем.

От приложеното по делото извлечение от счетоводните книги на банката, въз основа на което е издадена заповедта за изпълнение, се установява, че кредит е изискуем с настъпване на крайната му дата-16.06.2018г., като са непогасени общи 84 броя погасителни вноски, първата от които на дата 15.07.2011г. в размер на 80.22 лева и всяка следваща в размер на 505.96 лева, като общият размер на дълга, съответства на посочения в заявлението и издадената заповед за изпълнение. От страна на ответника в първото по делото съдебно заседание е представено извлечение от счетоводните книги на ЕАД, според което към дата 29.10.2013г. процесният договор за кредит е със статут предсрочно изискуем, считано от 17.09.2011, поради забава в плащанията повече от 90 дни при наличие на 4 непогасени месечни вноски – за юни, юли, август и септември. Върху това извлечение е налице отбелязване за издаден през февруари 2014г. от БРС изпълнителен лист, като

ответникът според изявленията на пълномощника му се е снабдил с извлечението, приложено по ч.гр.д. № 55/2014г. на РС Берковица , по което заповедно производство заявителът след оспорване заповедта за изпълнение не е предявила установителен иск.

От заключението на вещото лице по назначената съдебно-счетоводна експертиза, прието от съда като обективно и компетентно дадено, оспорено от страните , изготвено въз основа на приложените по делото доказателства и представена му от ищеца таблица с лихвени проценти и начислени задължения по видове и плащания се установява, че сумата от 40 000 лева по кредита е преведена по сметката на кредитополучателя на 16.06.2008г. и усвоена от него. Общо по кредита са извършвани погасителни вноски до 21.09.2011г. , с които са погасени главница в размер на 8441.80 лева, договорна лихва в размер на 9697.23 лева , санкционна лихва -133.49 лева и 35.22 лева лихва за забава, като размерът на непогасената главница е 31 558.20 лева . Вещото лице е установило, че за срока на договора за прилагани различни проценти договорна лихва – до 20.10.2008г. – 7.5%, до 15.09.2011г. - 9%, след което до крайния срок 16.06.2018г. лихвеният процент е 14.95. Погасителни планове , отразяващи промяната относно приложимия по договора след 20.10.2008г. лихвен процент, различен от договорения не са представени по делото, както и на вещото лице. За периода 22.09.2011г.- 15.06.2018г. върху дължимата и неплатена главница при приложим лихвен процент 14.95 и 2424 лихводни вещото лице е изчислило размер договорна лихва 31 767.54 лева, към която е прибавена сумата 639.92 лева неиздължена възнаградителна лихва към 21.09.2011г. или общо размерът на дължимата възнаградителна лихва е 32 407.46 лева . Поради липса на приложен актуален погасителен план вещото лице не е изчислило размер на санкционна лихва върху непогасената главница, като размерът на обезщетението за забава за периода 16.06.2018г.-14.08.2020г. върху непогасената главница е в размер на 6828.84 лева . На 13.03.2020г. е осчетоводена като дължима такса „изискуем кредит“ в размер на 120 лева.

При така установената по делото фактическа обстановка, от правна страна съдът приема следното:

Предмет на установяване по делото предвид предявените положителни установителни иски , след подадено възражение в заповедното производство , е съществуването на вземанията на ищеца срещу ответника , за които е издадена заповед за изпълнение .

Основанието на претендираните вземания е наличие на договор за кредит за текущо потребление , сключен на 16.06.2008г. между ищеца като банка и ответника като физическо лице. По отношение на така сключения договор са приложими разпоредбите на Закона за потребителския кредит /ЗПК/ , действал в периода 01.10.2006г.-12.05.2010г./ , отменен, като несъмнено ответникът има качеството на потребител по смисъла на този закон . Изискванията за форма и съдържание на договора за потребителски кредит са уредени в чл. 6 и чл. 7 от ЗПК/отм./, като освен сключването му в писмена форма, то следва кредиторът да е уведомил потребителя за всички условия на потребителския кредит преди сключването на договора, като потребителят не е длъжен да извършва каквито и да са плащания,

включително на лихви, такси, комисиони или други разходи, които не са включени в условията на сключения договор за потребителски кредит, а всички изменения и допълнения към договора се извършват в писмена форма и се подписват от двете страни . Задължителна част от съдържанието на договора съгласно чл. 7, ал. 1, т. 7-13 от закона са условията, при които годишният процент на разходите по кредита могат да бъдат променяни; условията за издължаване на кредита от потребителя, включително размера, броя, периодичността и датите на погасителните вноски и ако е възможно, общия размер на тези плащания; разходите по чл. 21, ал. 2 / които не се включват в ГПР/ , с изключение на тези, които възникват поради неизпълнение на договора от страна на потребителя; елементите на общата стойност на кредита, които не са включени при изчисляването на годишния процент на разходите по кредита; свързаните с договора разходи, които трябва да се понесат от потребителя, ако има такива; правото на потребителя да погаси предсрочно кредита и указание, че в този случай той има право на намаление на размера на задълженията си съгласно чл. 18, ал. 2, както и условията за прекратяване на договора; обезпеченията, които потребителят е длъжен да предостави, тяхната стойност, както и условията, при които могат да бъдат освободени. Видно от процесния договор всички тези обстоятелства не са част от съдържанието му, а препращането към общите условия , неразделна част от договора не установява индивидуалното им договаряне с оглед изискванията на чл. 146 във връзка с чл. 143, т. 10, т. 11 и т. 19 от Закона за защита на потребителите , приложими с оглед препращането дадено в чл. 12 от ЗПК/отм./ Липсата на всички тези обстоятелства като задължително съдържание на договора за потребителски кредит, както и липсата на доказателства, че предварително кредиторът е уведомил потребители за всички условия по договора са ограничили възможността на потребителя да прецени икономическите последици от сключване на договора, съответно от страна на кредитора са наложени на потребителя приемането на клаузи, с които той не е имал възможност да се запознае преди сключването на договора, като клаузата на чл. 7 от договора позволява на промяна на лихвените условия едностранно при условия , непосочени в договора.

Съгласно чл. 14 от ЗПК/отм./ , когато не са спазени изискванията на чл. 6, чл. 7, т. 4-14 , договорът за потребителски кредит е недействителен, като в този случай потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Съдът приема, че са налице предпоставките на чл. 14, ал. 1 от ЗПК/отм./, поради което и процесният договор за кредит за текущо потребление е недействителен, като ответникът дължи връщане само на чистата стойност на кредита , установена в размер на 21 692.26 лева , след приспадане от сумата 40 000 лева платеното от него по договора в размер на 18 307.74 лева , видно от заключението на вещото лице.

Направеното от ответник възражение за погасяване вземането на банката поради изтекла давност е основателно. Видно от приложеното от ответника извлечение от счетоводни книги към 29.10.2013г. кредитът е обявен за предсрочно изискуем с настъпила дата на изискуемостта 17.09.2011г. поради непогасяване на четири месечни вноски , като на

ищеца е издаден изпълнителен лист , вероятно обезсилен от съда по ч.гр.д. № 55/2014г. по описа на БРС, поради непредявяване на установителен иск по чл. 422 от ГПК . Несъмнено настъпилата още през 2011 г. предсрочна изискуемост е обявена на длъжника към 2014г. с връчване заповедта за изпълнение , издадена по посоченото ч.гр.дело. Поради какви причини при наличие на тази изискуемост на цялото вземане кредиторът е приел, че следва да изчака изтичане на крайния падеж на 16.06.2018г., за да предприеме действия по събиране на вземането си с подаване на заявление за издаване заповед за изпълнение едва на 14.08.2020г. , по делото не е установено. За времето от 2014г. до подаване на заявлението 14.08.2020г. е изтекъл 5 годишния срок по чл. 110 от ЗЗД , поради което и вземането на кредитора за връщане сумата 21 699.26 лева е погасено по давност. Не са установени по делото действия , с които давността да е прекъсване , поради което и предвид изтеклата погасителна давност , вземането е недължимо като погасено по давност.

Предвид гореизложеното предявените установителни иски са неоснователни и следва да се отхвърлят.

С оглед изхода на спора и на основание ч. 38,ал. 2 във връзка с ал. 1 от Закона за адвокатурата на пълномощника на ответника адв. В.Т. следва да се присъди за плащане от ищеца адвокатско възнаграждение в размер на 2839.66 лева , определено в минимален размер по реда на чл. 7,ал.2,т.4 от Наредбата за минималните адвокатски възнаграждения.

Водим от гореизложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените на основание чл. 422 от ГПК от БАНКА ДСК АД гр. С , ул. М № 19 , ЕИК 121830616 срещу ЕМ. Д. Н. ,ЕГН *****, с адрес гр. В , ул.хххххх№ 35А установителни иски за признаване за установено съществуване на вземания в общ размер 76 988.62 лв., от които 31 558.20 лв.-главница, ведно със законна лихва , считано от 13.08.2020г. , 32 803.46 лв.-договорна лихва за периода 15.06.2011г.-15.05.2018г., 6 142.73 лв.-обезщетение за забава за периода 15.07.2011г.-15.06.2018г., 6 364.23 лв.-обезщетение за забава за периода 16.06.2018г.-12.08.2020г. и 120 лв. разходи при изсикуюем кредит, за които е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл.417 от ГПК по ч.гр.д. №303/2020г.по описа на РС-Берковица, КАТО НЕОСНОВАТЕЛНИ.

ОСЪЖДА хххххх АД гр. С , ул.хххххх№ хххх , ЕИК 121830616 да заплати на основание чл. 38,ал. 2 от ЗА на адвокат В.Т., САК сумата 2839.66 лева адвокатско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване пред Апелативен съд гр. София в двуседмичен срок от връчването му на страните .

Съдия при Окръжен съд – Монтана: _____